

1. Основні терміни

Дезінфектанти - хімічні засоби різноманітного походження, складу та призначення, що викликають загибель або припинення життєдіяльності мікроорганізмів і вірусів.

Дезінфекція - процес знищення більшості патогенних мікроорганізмів

Деконтамінація (Знезараження) - процес обробки, при якому відбувається видалення збудників інфекційних захворювань, в результаті чого використання обробленого предмета стає безпечним (очищення, дезінфекція, стерилізація).

Детергенти - хімічні засоби, що мають високу поверхневу активність та, в зв'язку з цим миючими, дезінфікуючими а також розчинними властивостями.

Інфекція (інфекційний процес) - складний процес взаємодії збудника та макроорганізму в певних умовах навколишнього та внутрішнього середовища, якому притаманний розвиток патологічних захисних та компенсаторних реакцій.

Очищення - процес видалення видимого пилу, бруду, органічних матеріалів та інших сторонніх матеріалів. Звичайно проводиться водою з милом, детергентами або ферментними продуктами. Очищення передує дезінфекції та стерилізації.

ВСТУП

Коронавіруси (сімейство Coronaviridae) - РНК-віруси розміром 80-160 нм, що мають зовнішню ліпідну оболонку. **За стійкістю до дезінфікуючих засобів відносяться до вірусів з низькою стійкістю.**

Механізми передачі інфекції - повітряно-крапельний, контактний, фекально-оральний. З метою профілактики та боротьби з інфекціями, викликаними коронавірусами, проводять профілактичну та осередкову (поточну і заключну) дезінфекцію. Для проведення дезінфекції застосовують дезінфікуючі засоби, зареєстровані в установленому порядку. В інструкціях по застосуванню цих засобів вказані режими для знезараження об'єктів при ентеровірусних інфекціях.

Для дезінфекції можуть бути використані засоби з різних хімічних груп: 0,2%-0,5% галоїдовмісні препарати (в концентрації активного хлору в робочому розчині не менше 0,06% - «Дез Таб», «Дезанол Хлор», «Хлорантін Актів», «Дезактін», «Соліклор», «Бріліантовий міг», «Вернедор-Плюс»), киснеактивні (перекис водню озон - в концентрації не менше 3,0%), катіонні поверхнево-активні речовини (КПАВ) - (Біодез-екстра, Велтолен, Вапусан, в концентрації в робочому розчині не менше 0,5%), третинні аміни («Бланідас 300», Бланідас Актив», «Споросепт» в концентрації в робочому розчині не менше 0,05%), полімерні похідні гуанідину (Полісепт, Демос, Біор, в концентрації в робочому розчині не менше 0,2%), спирти (як шкірних антисептиків і дезінфікуючих засобів для обробки невеликих за площею поверхонь - ізопропіловий спирт в концентрації не менше 70% за масою, етиловий спирт в концентрації не менше 75% по масі , а також Дезофаст, Септональ, Септофан, АХД-2000, Стериліум, Кутасепт та інші). Склад діючих речовин зазначено в Інструкціях по застосуванню.

Профілактична дезінфекція

Профілактична дезінфекція починається негайно при виникненні загрози захворювання з метою попередження проникнення і розповсюдження збудника COVID-19. Цей захід проводиться в місцях масового перебування людей (агроринках, вокзалах, транспортних засобах, супермаркетах), на підприємствах, в установах, на територіях і т.д., де це захворювання відсутнє, але є реальна загроза його занесення ззовні. Включає заходи особистої гігієни, часте миття рук з милом або протирання їх шкірними антисептиками, регулярне провітрювання приміщень, проведення вологого прибирання та дезінфекції. Для дезінфекції хімічними речовинами застосовують найменш токсичні засоби. Заходи припиняються через 5 днів після ліквідації загрози занесення збудника.

СПОСОБИ ДЕЗІНФЕКЦІЇ

- 1. МЕХАНІЧНИЙ** - застосування механічних прийомів видалення збудників інфекційних захворювань (провітрювання, миття).
- 2. ФІЗИЧНИЙ** - застосування високої температури. Низькі температури на патогенну мікрофлору не діють, тільки затримують ріст і є консервантом.
- 3. ХІМІЧНИЙ** - хімічна реакція між вірусом і дезінфектантом, що використовується для дезінфекції. Всі хімічні речовини, які згубно діють на мікробну клітку називаються **ДЕЗІНФЕКТАНТАМИ**. Хімічний спосіб дезінфекції заснований на забезпеченні контакту між мікробною кліткою й хімічною речовиною

Для проведення вказаних заходів керівникам органів місцевого самоврядування рекомендовано створити добровільні дезінфекційні загони.

Дезінфекція поверхонь і території у громадських та житлових спорудах

Дезінфекція поверхонь у громадських місцях є надзвичайно важливою ланкою в профілактиці зараження коронавірусом, тому що при акті кашлю, чханні відбувається утворення аерозолів, що складаються із дрібних крапель слини, мікроорганізмів і вірусів. Аерозолі затримуються приміщенні до 30 хвилин і поширюються на відстань до двох метрів.

Прибирання необхідно проводити **не менше двох разів на день з використанням дезінфекційних, або миюче-дезінфекційних засобів**. Під час прибирання знезаражують меблі, обладнання, крани і раковини, дверні ручки, підлогу. Знезараження проводять дворазовим протиранням або зрошенням з наступним протиранням ганчір'ям, зволженим дезінфікуючим розчином. Знезараженню підлягають також подвір'я, сміттєзбірники, дворові туалети.

Засоби індивідуального захисту працюючих

Для проведення дезінфекції необхідно мати респіратори класу FFP2, FFP3 або медичну маску N 95, захисні герметичні окуляри, одноразовий водостійкий халат з довгими рукавами або комбінезон з прорезиновим фартуком, шапочку, 2 пари одноразових рукавиць.

Порядок надягання засобів індивідуального захисту: резинові рукавиці, халат, респіратор, захисні окуляри, резинові рукавиці.

Порядок зняття засобів індивідуального захисту: резинові рукавиці, халат, захисні окуляри, респіратор, резинові рукавиці. Після кожного етапу зняття засобів захисту проводиться миття і дезінфекція рук.

Використані засоби індивідуального захисту необхідно знезаражувати та утилізувати. У тих випадках, коли знезараження проводиться автоклавуванням, кип'ятінням, або в дезкамері, знятий одяг поміщають відповідно в баки, бікси або мішки, попередньо змочені в дезрозчині.

Після зняття захисного костюма руки оброблюють 70% спиртом та ретельно миють у теплій воді з милом. Рекомендується прийняти душ.

Захисний одяг після кожного застосування знезаражують автоклавуванням (1 атм., 30 хв.), замочують у 3% розчині хлораміну протягом 2-х годин, кип'ятять у 2% розчині соди (30 хв.).

Засоби для проведення дезінфекції

Для дезінфекції необхідно використовувати дезінфекційні установки, мото та ранцеві оприскувачі, відра, ганчір'я, швабри, тощо. Після використання прибиральний інвентар знезаражують в розчині дезінфектантів, після чого ганчір'я прополіскують і сушать. Європейський центр профілактики та контролю захворювань рекомендує для дезінфекції поверхонь у немедичних установах, де можливе інфікування COVID-19, після попереднього їх очищення нейтральним мийним засобом, використовувати розчин з **0,2% гіпохлориту натрію**. Розведіть його у пропорції 1:25 із використанням гіпохлориту натрію з початковою концентрацією 5% (0,4 л гіпохлориту натрію на 10 літрів води). Для поверхонь, які можуть бути пошкоджені гіпохлоритом натрію, необхідно застосовувати етанол із концентрацією 70%, після їх очищення нейтральним мийним засобом. Дезінфекцію приміщень (підлога, стіни), простими дерев'яними меблями, проводять зрошуванням розчином гіпохлориту натрію в концентрації 0,2% по активному хлору із розрахунку 300—500 мл/м² при експозиції 1 год. По закінченні дезінфекції приміщення обов'язково провітрюють.

Розрахунок приготування інших розчинів гіпохлориту натрію

Вміст активного хлору в розчині натрію гіпохлориту, %	Кількість в мл розчину гіпохлориту, необхідне для приготування 10 л робочого розчину	
	0,25% по активному хлору	1% по активному хлору
17	150	600
12	210	840
10	250	1000
9	280	1110
8	315	1250
5	500	2000

Дії дезінфекційної бригади

Дезінфекційні бригади формуються із добровольців, волонтерів, місцевих медичних працівників, тощо. До їх складу 3-4 чоловіки (склад може змінюватись залежно від ситуації). Дезінфекційна бригада повинна бути оснащена усім необхідним для проведення заключної дезінфекції у місцях перебування великого скупчення людей або хворого з підозрою на COVID-19 (після його госпіталізації з місця проживання та імовірного перебування: магазин, клуб, сільська рада, автостанція, школа, тощо) у максимально короткий термін (спеціальним захисним одягом, дезінфекційною апаратурою, дезінфекційними засобами, ємностями для їх приготування, цератовими або пластиковими мішками та інше).

Передбачається такий порядок проведення заключної дезінфекції:

- одягнення захисного одягу необхідно проводити перед приміщенням де буде проводитись заключна дезінфекція;
- апаратуру та необхідні дезінфекційні розчини готують також за межами приміщення, де буде проводитись заключна дезінфекція. У приміщеннях, де буде проводитись дезінфекція, необхідно закрити вікна та двері;
- щедро зрошуючи дезінфекційним розчином шлях поперед себе (починаючи з вхідних дверей), до приміщення входять дезінфектори. Один дезінфектор залишається зовні для приготування додаткової кількості дезінфекційних розчинів;
- знезараження стін, меблів, побутових предметів, посуду, білизни, санітарно-побутових установок та інше, проводять з використанням дезінфекційних засобів, передбачених діючими інструкціями методом протирання;
- знезараженню підлягають також подвір'я, сміттєзбірники, дворові туалети для чого використовують сухе вапно з розрахунку 1 кг на кв.м., 1% хлорновапняне молоко;
- по закінченні роботи, захисний одяг замочується у дезінфекційному розчині та у прогумованих мішках направляється на дезінфекцію;

Керівникам підприємств необхідно:

- Проводити роз'яснювальну роботу з персоналом щодо індивідуальних засобів профілактики та реагування на виявлення симптомів захворювання на гострі респіраторні вірусні інфекції серед працівників.
- Не допускати працівників, які мають ознаки респіраторних захворювань до роботи та обслуговування населення.
- Роздрукувати або оновити інформаційні постери з профілактики інфікування і поширення коронавірусу із заходами зниження ризику

інфікування (техніка миття рук, обробка рук спиртовмісними антисептиками).

- Забезпечити наявність рідких миючих засобів, одноразових паперових рушників, спиртовмістних антисептичних засобів в місцях відпочинку персоналу, сфер обслуговування, закладах освіти та культури.
- Забезпечити наявність засобів індивідуального захисту (медична маска) для кожного працівника, який виходить на маршрут або працює в зонах контакту з розрахунку 1 маска на 3 години роботи. Для утилізації одноразових масок повинні бути передбачені спеціальні урни.
- Заклади торгівлі, культури, освіти та підприємства всіх форм власності повинні бути забезпечені настінними диспенсерами з антисептиками для рук. В приміщеннях повинні проводитися регулярні провітрювання.
- Проводити 4-х разове протирання дезінфікуючим засобом столів, телефонів, клавіатур, підвіконь, дверних ручок.
- Проводити 2 разове вологе прибирання приміщень із застосуванням вищевказаних дезінфікуючих середників.